

Megality Stonehenge

Stefan Gierlotka

Stonehenge położone w południowej Anglii jest najśłynniejszą europejską budowlą megalityczną, pochodząca z epoki neolitu i brązu. Stanowi zagadkę dla uczonych i daje okazję do insynuowania licznych hipotez oraz teorii o pochodzeniu i przeznaczeniu. Do dziś nie odkryło swoich tajemnic. Olbrzymie głazy, ułożone w wielkie kręgi, pozostają reliktem z bliżej nieokreślonych czasów. Nic więc dziwnego, że z pokolenia na pokolenie przekazywane są rozmaite historie o tym tajemniczym zabytku.

Wśród uczonych trwają spory jak naprawdę powstało Stonehenge. Do dzisiaj ustalono jedynie, że budowla z bloków piaskowca powstawała w kilku fazach. Począwszy od około 2500 lat przed naszą erą, w odstępach czasowych sięgających setek lat, powstawały kolejne kamienne kręgi. Pierwszym zewnętrznym kamiennym kręgiem był pierścień o średnicy 40 m zbudowany z 30 głazów piaskowca o wysokości około czterech metrów. Z tego pierścienia dziś pozostało 16 dobrze zachowanych głazów. Otacza on pierścień wewnętrzny, który został wykonany z 60 mniejszych głazów niebieskiego bazaltu. Dziś pozostało tylko 21 z tych głazów. W kręgu tym znajdowało się 5 konstrukcji w formie kamiennej bramy o wysokości około 9 m. Konstrukcje każdej bramy składały się z dwóch odpowiednio wyciosanych głazów piaskowca ustawionych pionowo jako filary oraz trzeciego głazu spoczywającego na nich jako poziomowej belki. Bramy te zostały rozmieszczone w kręgu wewnętrznym i ustawione w kształcie podkowy. Trzy z nich stoją nadal. Wewnątrz tej dużej podkowy z bramami znajduje się mała podkowa złożona z 30 głazów niebieskiego bazaltu. W samym centrum Stonehenge znajdował się Kamień Ołtarzowy, dziś przewrócony. Oś podkowy wyznacza kierunek, idealnie ze wschodem Słońca w dzień letniego przesilenia. Budowla najprawdopodobniej związana była z kultem Słońca.

Na północ od kręgów ustawiono Kamień Pięty. Jest głazem z piaskowca, o wysokości 4,9 m nad ziemią. Zagłębiony na 2 metry w ziemi z biegiem czasu przechylił się na bok. Znajduje się w takim miejscu, że w dniu równonocy wiosennej promienie wschodzącego słońca padają dokładnie na punkt będący środkiem kamiennych kręgów. Podczas przesilenia letniego obserwator stojący w kamiennym kręgu i patrzący na północny wschód przez wejście, zobaczy Słońce wschodzące za Kamieniem Piętym.

Megalityczna budowla Stonehenge wykonana została z dwóch rodzajów kamienia. Ustalono, że głazy z piaskowca pochodzą z okolic Marlborough Downs, około 26 km na północ od Stonehenge. Mniejsze smukłe głazy z niebieskiego bazaltu pochodzą z południowo-zachodniej Walii około 230 km od budowli. Nie wiadomo, jak je transportowano, chociaż naukowcy nie uważają tego wyczynu za niemożliwy i akceptują różne teorie.

Stonehenge zostało stworzone przez kulturę, która nie pozostawiła po sobie żadnych pisemnych zapisów. Wiele aspektów Stonehenge, takich jak sposób jego zbudowania i do jakich celów był używany, pozostaje przedmiotem debaty. Intrygujące jest, co czyni miejsce Stonehenge tak wyjątkowym, że włożono tyle wysiłku w przeciągnięcie gigantycznych kamieni z dużej odległości, zamiast wzniesienia budowli w pobliżu kamieniołomu. Bez względu jednak na to, czy Stonehenge było starożytnym miejscem kultu, czy też kosmicznym zegarem, obecnie stało się turystyczną kopalnią złota. Dzisiaj to kultowe miejsce z epoki neolitu można podziwiać jedynie ze stosownej odległości.

Mój ojciec Franciszek podczas wojny brał udział w Kampanii Włoskiej gen. Władysława Andersa służąc V Kresowej Dywizji Piechoty. We wrześniu 1946 roku wszystkich polskich żołnierzy przetransportowano z Włoch do Anglii. Zostali zakwaterowani w miejscowościach Cordford oraz Stockbridge. Obie miejscowości znajdują się kilkanaście kilometrów od Stonehenge. Nie pamiętam, aby ojciec we wspomnieniach z okresu wojny wspominał o megalitach Stonehenge. Dzisiaj licznie odwiedzane Stonehenge nabrało rozgłosu dopiero w latach sześćdziesiątych ubiegłego wieku za sprawą szwajcarskiego pisarza Ericha von Dänikena, który w swej twórczości doszukuje się jak zawsze kosmicznych początków.

 dr hab. inż. Stefan Gierlotka